

NO MÉS DESIGUALTAT

un món
a les teves mans

NO MÉS DESIGUALTAT: UNITAT DIDÀCTICA

INTRODUCCIÓ

Aquesta unitat didàctica forma part del **projecte “Dies D”**, que s'emmarca dins de la proposta pedagògica d'Entrecultures per educar en ciutadania global: **“Un Món a les teves Mans”**. A través d'aquesta proposta, volem contribuir a la tasca de formar persones capaces de transformar el seu entorn com a part d'una ciutadania global activa i compromesa amb els reptes globals del nostre temps i el compliment de l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Els recursos educatius del projecte “Dies D” ens faciliten apropar-nos i aprendre sobre temàtiques relacionades amb els valors propis de la ciutadania global, promovent l'aprenentatge i el compromís actiu amb els nostres entorns educatius, comunitaris i ciutadans. En concret, **aquesta unitat didàctica proposa treballar sobre la reducció de les desigualtats socials**, entre elles la pobresa i l'exclusió social, amb l'objectiu de desenvolupar coneixements, valors i competències socials i ciutadanes per promoure societats en les quals totes les persones tinguin oportunitats iguals i exerceixin els seus drets humans. La proposta convida el grup a reflexionar sobre la necessitat de construir igualtat perquè es compleixin aquests drets, i per això aprendrem que la igualtat és a les nostres mans.

La unitat didàctica està composta per **tres propostes didàctiques adaptades a diferents franges d'edat**, dissenyades per treballar tant en l'àmbit formal com en el no formal amb grups de nenes, nens i joves de les següents edats:

- Primera franja d'edat: de 5 a 8 anys.
- Segona franja d'edat: de 9 a 12 anys.
- Tercera franja d'edat: de 12 a 16 anys.

Cadascuna de les propostes didàctiques inclou els següents apartats:

- Objectius educatius.
- Material necessari.
- Mirem la imatge.
- Desenvolupament de l'activitat, amb una proposta final en la qual el grup faci una acció concreta per promoure la reducció de les desigualtats al seu entorn.

Les activitats incloses en aquesta unitat didàctica no estan lligades a una única data o esdeveniment, sinó que **poden utilitzar-se en qualsevol context que tingui com a objectiu treballar amb grups la importància de promoure la igualtat entre totes les persones** en els nostres entorns globals i locals. De manera orientativa, suggerim la següent relació de Dies Internacionals, els quals, per les temàtiques que tracten, poden constituir una bona oportunitat educativa per utilitzar aquesta proposta didàctica. Aquests dies internacionals apareixen assenyalats al calendari escolar, el quals, juntament amb els cartells i aquesta selecció d'unitat didàctiques, formen part del projecte Dies D:

- Dia Internacional per l'Eradicació de la Pobresa (17 d'octubre)
- Dia dels Drets Humans (10 de desembre)
- Dia Mundial de la Justícia Social (20 de febrer)
- Dia Internacional de la Solidaritat (31 d'agost)

Aquestes unitat didàctiques estan alineades amb la promoció d'una ciutadania global compromesa amb la consecució de l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Concretament, aquesta unitat didàctica es vincula directament amb els següents ODS:

- **ODS 1:** Posar fi a la pobresa en totes les seves formes a tot el món.
- **ODS 10:** Reduir les desigualtat dins i entre països.

UNITAT DIDÀCTICA: DE 5 A 8 ANYS

OBJECTIUS:

1. Comprendre les desigualtats socials que hi ha al món i la importància de revertir-les.
2. Proposar alternatives per construir entorns en els quals les persones convisquin en igualtat d'oportunitats.
3. Promoure que el grup s'identifiqui com a ciutadans i ciutadanes que contribueixen a un món d'igualtat per a totes les persones.

MATERIAL:

- Taules (unes 10)
- Cadires (per a totes les persones participants)
- 10 jocs de pintures de colors
- 1 capsa de llapis de colors
- Fulls A4
- Paper continu o cartolina
- Cinta de pintor
- Cola de barra
- Tisores

MIREM LA IMATGE:

Mirem amb el grup el cartell que decora la portada d'aquesta unitat didàctica. Què veiem?

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

Comencem l'activitat dividint el grup en 4 o 5 subgrups i assignem un color a cadascun, configurant el següents grups:

- Grup Blau.
- Grup Vermell.
- Grup Groc.
- Grup Verd.
- Grup Lila.

Cada grup estarà ubicat en un espai determinat on farà l'activitat i disposarà d'una cadira per persona, dues taules, dos jocs complets de pintures de colors i un full de paper per participant.

Quan totes les nenes i nens participants estiguin disposats d'aquesta manera, seguirem l'activitat comentant que **el planeta Terra és la llar de totes les persones i éssers vius, és la nostra casa comuna**. Per anar descobrint els elements que conviuen al planeta, es demana a les nenes i nens que pensin en les coses que veiem i utilitzem cada dia, tot allò que necessitem

per poder viure i que tenim a prop (casa nostra, el nostre barri, ciutat, etc.), i també més lluny (altres ciutats, altres països, altres realitats, etc.). Per exemple, podem esmentar els següents elements: carrers, cases, llacs, parcs, escoles, horts, etc.

A continuació es llancen les següents preguntes:

- **Per què és important cuidar del planeta?**
- Quines coses podem cuidar més?

Després d'aquesta pluja d'idees, es convida a cada nen i nena, dins del seu subgrup, a dibuixar la seva pròpia representació del món. Per fer-ho, poden dibuixar primer una bola del món, i després anar pintant, retallant i enganxant-hi elements que pensin que podem cuidar més i/o millor. Per exemple, un arbre, un animal, una muntanya, etc. Un cop acabats els dibuixos o collages, se'ls convida a compartir-los amb la resta del grup, comentant un dels elements que els sembli més important cuidar. A continuació, es llancen les següents preguntes:

- És important cuidar el planeta, però: què és el que forma part del planeta i sovint no cuidem? **Penseu que podríem cuidar més també a les persones?**
- **Totes les persones viuen amb les mateixes oportunitats i facilitats?** Els qui pensin que no és així, per què?
- **Creieu que en el món les nenes tenen les mateixes oportunitats que els nens?** Per què? Aquí podem comentar que, arreu del món, en països diferents, inclòs el nostre, les nenes i les dones tenen menys oportunitats d'anar a l'escola, es veuen més afectades per les desigualtats, i són les que normalment s'encarreguen de la cura de la resta de persones amb les quals conviuen.

Després d'aquestes reflexions, cada nena i nen podrà afegir o dibuixar al seu món situacions o imatges on aquestes persones es cuiden i poden conviure amb les seves necessitats cobertes, i **on totes les nenes i dones tenen oportunitats iguals**. Per exemple, poden incloure persones compartint i cuidant-se entre sí. Abans de començar a pintar aquests nous elements, la persona que dinamitza canviarà la distribució dels recursos dels grups de la manera següent:

- Grup Vermell (2 taules, cadires per a totes les persones, dos fulls per persona, 4 jocs de colors)
- Grup Blau (2 taules, dues persones es queden sense cadira, un full per persona, 3 jocs de colors)
- Grup Verd (1 taula, tres persones es queden sense cadira, dues persones es queden sense full, 2 jocs de colors)
- Grup Groc (1 taula, totes les persones excepte una es queden sense cadira, la meitat de fulls que persones, 1 joc de colors)
- Grup Lila (cap taula, cap cadira, 1 full, 4 llapis de colors)

Intentarem no fer cap comentari sobre la distribució dels materials. Quan tots i totes hagin acabat de dibuixar, es fan les següents preguntes:

- Què ha passat durant el joc?
- Heu pogut pintar totes i tots un dibuix?
- Com us heu sentit davant d'aquesta situació?

La persona dinamitzadora, recollint les respostes, convida les nenes i els nens a imaginar que els grups representen una part dels nostres pobles i ciutats, i també una part del món, **on viuen persones que no gaudeixen dels mateixos drets i oportunitats, de manera que es produeix una gran desigualtat**, com hem vist durant el joc.

Per tancar la dinàmica, es pregunta si totes les nenes i nens se senten bé dins del grup en el qual es troben, i si els agradaria canviar alguna cosa del joc. Després d'això, es formula la següent pregunta:

- **Què podríem haver fet, en aquest joc, perquè totes i tots poguéssiu haver dibuixat amb els mateixos recursos?**

Si no ha sortit la iniciativa de la solidaritat i el treball col·laboratiu durant el joc, es proposa i es convida que aquells/es que no hagin acabat el seu dibuix puguin fer-ho amb el suport de tots i totes.

LA IGUALTAT ESTÀ A LES NOSTRES MANS, PER ON COMENCEM?

Per fer una acció de mobilització per la igualtat, que puguem compartir com a grup als nostres entorns educatius i comunitaris, preguntem: **què creieu que podem fer com a ciutadanes i ciutadans del món perquè aquestes situacions deixin d'ocórrer i totes les persones puguem viure en igualtat?**

Es convida seguidament el grup a crear conjuntament un conte que reculli totes les idees que hagin sorgit durant l'activitat i que ens mouen per crear **un món en el qual totes les persones puguem ser cuidades, i visquem amb dignitat, drets, benestar i en igualtat**. Els diem que el conte haurà d'incloure les següents paraules: **nenes, nens, dones, homes, desigualtat, igualtat, cuidar i planeta**.

Podem començar amb la frase "**Hi ha havia una vegada un món...**" i, a continuació, que cada nena i nen vagi incloent una frase que continuï el conte, amb la possibilitat d'incloure les paraules que s'han dit al principi de l'activitat, durant la pluja d'idees. Aquest conte es pot escriure en un paper o cartolina gran i enganxar al voltant de tots els móns dibuixats pel grup. Els proposem també que puguin **compartir les seves idees amb la seva comunitat, perquè el missatge de construir un món en igualtat arribi a més persones**.

Com a suggeriment, es pot escriure un títol gran en aquest mural: per exemple, la següent frase: "Les nenes i nens de (*nom del centre/grup, si escau*) **construïm un món en IGUALTAT per a totes i tots: està a les nostres mans!** La idea és que aquest mural o cartell més gran es pugui compartir en un espai visible per tot el centre o en el lloc on es fa l'activitat.

UNITAT DIDÀCTICA: DE 9 A 12 ANYS

OBJECTIUS:

1. Comprendre que és a les nostres mans contribuir a transformar les desigualtats que hi ha al món.
2. Proposar alternatives per construir entorns en els quals les persones convisquin en igualtat d'oportunitats i recursos.
3. Promoure que el grup s'identifiqui com a ciutadanes i ciutadans que contribueixen a un món d'igualtat per a totes les persones.

MATERIAL:

- Pissarra o mural
- Taules petites (al voltant de 10)
- Cadires (per a totes les persones participants)
- 10 jocs de pintures de colors
- 1 capsa de llapis de colors
- Folis A4
- Paper o cartolina
- Cinta de pintor
- Barres de cola
- Tisores
- Retoladors
- Llista de Drets Humans (vegeu Annex 1)

MIREM LA IMATGE:

Mirem amb el grup el cartell que decora la portada d'aquesta unitat didàctica. Què veiem?

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT:

Comencem l'activitat dividint el grup en 4 o 5 subgrups i assignem un color a cadascun; configurem els següents grups:

- Grup Blau.
- Grup Vermell.
- Grup Groc.
- Grup Verd.
- Grup Lila.

Cada grup estarà ubicat en un espai determinat on farà l'activitat i disposarà d'una cadira per persona, dues taules, dos jocs complets de pintures de colors i un full de paper per participant. Quan totes les nenes i nens participants estiguin disposats d'aquesta manera, seguirem amb l'activitat comentant que **el planeta Terra és la llar de totes les persones i éssers vius, es la nostra casa comuna**. Per anar descobrint els elements que conviuen al planeta, es demana al

grup que pensin en les coses que veiem i utilitzem cada dia, tot allò que necessitem per poder viure i que tenim a prop (casa nostra, el nostre barri, ciutat, etc.) i també allò que està més lluny (altres ciutats, països, realitats, etc.). Per exemple, podem mencionar els següents elements: carrers, cases, llacs, escoles, horts, etc. A continuació, es llancen les següents preguntes:

- **Per què es important cuidar el planeta?**
- Quins elements del planeta podem cuidar?

Després d'aquesta pluja d'idees, es convida a cada nen i nena, dins del seu subgrup, a dibuixar la seva pròpia representació del món, tal i com el veuen elles i ells. Per fer-ho, poden dibuixar primer una bola del món, i després anar pintant, retallant i enganxant-hi els elements que pensin que podem cuidar més. Per exemple, un arbre, un animal, una muntanya, etc. Un cop acabats els dibuixos o collages, se'ls convida a compartir-los amb la resta del grup, comentant un dels elements que els sembli més important cuidar. A continuació, es llancen les següents preguntes:

- És important cuidar el planeta, però: què és allò que forma part del planeta i que sovint no cuidem? **Penseu que podríem cuidar més a les persones, també?**
- **Totes les persones viuen amb les mateixes oportunitats i facilitats?** En el cas que pensin que no, per què?
- **Creieu que al món les nenes tenen les mateixes oportunitats que els nens?** Per què? Aquí podem comentar que, en realitat, arreu del món, en diferents països, inclòs el nostre, les nenes i les dones tenen menys oportunitats per anar a l'escola, es veuen més afectades per les desigualtats i són les que normalment cuiden més la resta de persones amb les quals conviuen.
- **Quins drets fonamentals penseu que no es compleixen als nostres entorns? Quins creieu que es vulneren més de manera global?**

Per facilitar la reflexió, es pot comentar que els drets humans són per a totes les persones, i que per eradicar la pobresa i les desigualtats que hi ha al món hem de defensar-los i assegurar-nos que es compleixen amb igualtat. Es pot convidar al grup a fer una **pluja d'idees amb els drets fonaments que coneixen**. Es pot fer servir, com a referència, l'**Annex 1**, on hi ha una llista dels articles que conformen la declaració dels drets humans.

Un cop acabada la reflexió, es convida que cada subgrup, de manera col·lectiva, creï un dibuix més gran que representi **un món ideal, sense desigualtat, on tots els drets de totes les persones siguin garantits i tothom tingui les necessitats cobertes**. Poden fer un collage dels mons dibuixats a l'inici, i incloent-hi les noves idees. Abans de començar a pintar aquests nous elements, la persona que dinamitza canviarà la distribució de recursos als grups de la manera següent:

- Grup Vermell (2 taules, cadires per a totes les persones, 2 fulls per persona, 4 jocs de colors)
- Grup Blau (2 taules, dues persones es queden sense cadira, un full per persona, 3 jocs de colors)
- Grup Verd (1 taula, tres persones es queden sense cadira, dos persones es queden sense full, 2 jocs de colors)
- Grup Groc (1 taula, totes les persones excepte una es queden sense cadira, la meitat de fulls que persones, 1 joc de colors)
- Grup Morat (cap taula, cap cadira, 1 full, 4 llapis de colors)

Intentarem no fer cap comentari sobre la nova distribució de materials. Quan tots i totes hagin acabat de dibuixar, es fan les següents preguntes:

- Què ha passat durant el joc?
- Heu pogut pintar totes i tots un dibuix?
- Com us heu sentit davant d'aquesta situació?
- Quin creieu que era l'objectiu de la dinàmica? Què buscava representar?

Seguint les reflexions del grup, es conclou que a través de la dinàmica es buscava representar la situació de desigualtats socials que vivim globalment, amb una distribució desigual del poder, la riquesa i els recursos que comporten que no totes les persones comptin amb les mateixes oportunitats i possibilitats per exercir els seus drets fonamentals.

Per acabar la dinàmica, es pregunta si totes i tots se senten bé en el grup en el qual es troben o si els agradaria canviar alguna cosa del joc. Després, es llança la següent pregunta: **Què podríem haver fet, en aquest joc, perquè totes i tots poguéssiu haver dibuixat amb els mateixos recursos?**

Es recomana que la persona que dinamitza es mantingui al marge i esperi que el grup proposi una alternativa. Un cop consensuada l'alternativa, es posa en comú i s'actua! L'objectiu és que el desenllaç de la dinàmica sigui diferent. Si la iniciativa de solidaritat i treball col·laboratiu no ha sortit durant el joc, es proposa i es convida que aquells/es que no hagin acabat el seu segon dibuix, puguin fer-ho amb el suport de tots i totes.

LA IGUALTAT ESTÀ A LES NOSTRES MANS, PER ON COMENCEM?

Per fer una acció de mobilització per la igualtat que puguem compartir com a grup amb els nostres entorns educatius i comunitaris, els preguntem: **Què creieu que podem fer com a ciutadanes i ciutadans del món perquè aquestes situacions deixin d'ocórrer i totes les persones puguem conviure en igualtat?** Proposem utilitzar els dibuixos fets per convidar la comunitat educativa i comunitària a reflexionar sobre l'eliminació de les desigualtats socials i la defensa dels drets humans i la vida amb dignitat.

Per a això, necessitarem una cartolina o un paper gran, que penjarem en algun lloc visible. En un costat, enganxem els primers dibuixos del món, en els quals hi ha representat com el veuen els nens i nens participants i quins elements creuen que hem de cuidar més. A l'altre costat del cartell, podem enganxar els dibuixos del món real, sense desigualtat, que hauran dibuixat en segon lloc. Un cop els dibuixos estiguin ubicats d'aquesta manera, es pensa un títol que pugui expressar el missatge que es vol donar a la comunitat i a l'entorn. Per fer-ho, es suggereix llegir la següent afirmació de Nelson Mandela, que pot servir d'inspiració o que pot fer-se servir com a títol, si és que així ho decideix el grup: ***“La pobresa no és natural, és creada per les persones i pot superar-se i eradicar-se mitjançant les accions dels éssers humans. Eradicar la pobresa no és un acte de caritat, és un acte de justícia”.***

Quan el cartell ja tingui títol i estigui ubicat en un lloc visible, convidem el grup a pensar en aquelles **accions, actituds i compromisos que es necessiten perquè el món, tal com el veiem ara, es converteixi en aquest món igualitari que hem imaginat i representat. Per fer-ho realitat, què es necessita?** De manera individual, cada participant pot escriure la seva reflexió al centre del llenç, unint el món que veiem amb el que somiem a través d'accions concretes. El grup pot convidar també la resta de persones del centre educatiu o espai on es realitzi l'activitat a afegir les seves pròpies idees en aquest mural col·lectiu. Si és possible, pot deixar-se un retolador a prop del mural, convidant les persones que passin per davant a participar-hi.

UNITAT DIDÀCTICA: DE 12 A 16 ANYS

OBJECTIUS:

1. Comprendre que és a les nostres mans contribuir a transformar les desigualtats que hi ha als nostres entorns locals i globals.
2. Proposar alternatives perquè totes les persones visquin en igualtat d'oportunitats, recursos i benestar, contribuint a la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).
3. Promoure que el grup s'identifiqui i es comprometi com a ciutadanes i ciutadans que contribueixen a un món d'igualtat per a totes les persones.

MATERIAL:

- Cinta de pintor o guix
- 4 bosses de plàstic o teles resistents (1 o 2 metres quadrats)
- Cartolina
- Retoladors, llapis de colors i bolígrafs
- Rellotge o cronòmetre
- 2 cadires
- 7 benes per tapar els ulls i/o lligar les mans
- 3 cordes
- 1 ampolla d'aigua
- Tisores
- Fulls A4
- 1 capsa de cartó amb pes a dins (per exemple, llibres)
- Paper continu
- Barres de cola
- Cintes de color o retoladors corresponents als 5 ODS

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT:

Comencem l'activitat dividint el grup en 4 subgrups i demanant que es col·loquin tots darrere d'una línia marcada al terra amb cinta de pintor o guix, en un extrem de l'espai on duem a terme la dinàmica. Cada subgrup rebrà instruccions diferents (**vegeu Annex 2**). Un cop els subgrups les hagin llegit i s'hagin preparat amb el material que els correspon, la persona que dinamitza explicarà les següents instruccions:

- Heu de fer un llarg camí, amb obstacles inclosos i amb **la meta d'arribar a una vida de benestar i dignitat** (aquesta meta es pot dibuixar o escriure en una cartolina a l'altre extrem de la sala, deixant almenys 10-15 metres entre la sortida i la meta).
- Heu de fer el camí amb el grup que us ha tocat.
- Heu d'arribar tots junts, sense deixar a ningú enrere.
- Us heu de cuidar, d'aquesta manera ningú no es podrà fer mal.
- Teniu 15 minuts en total per aconseguir la vostra meta.
- Ningú no pot saltar-se l'estructura donada, si no, haureu de quedar-vos 1 minut sense avançar.

A partir d'aquest, la persona dinamitzadora prendrà el rol de jutge o jutgessa, assegurant-se que les normes es compleixen i controlant el temps. Es pot marcar el moment de la sortida amb un xiulet o alguna senyal, i es llança la següent premissa: *“Tots i totes podreu aconseguir els vostres somnis, si us esforceu i treballeu per fer-ho.”*

Durant el camí, s'intentarà que les desigualtats entre els grups s'emfatitzin. Per això, la persona que dinamitza pot **obstaculitzar el camí dels grups 3 i 4 amb diferents impediments**, per exemple:

- Quan estan a punt de passar una frontera, demanar-los que presentin la seva documentació, amb la qual cosa perdran més temps respecte als altres grups.
- Aturar-los per haver-se saltat alguna norma, tot i que no sigui justificable, com parlar massa fort, o simplement perquè han de ser interrogats/des per poder continuar el camí.
- Col·locar algun obstacle al mig del camí (una cadira, per exemple), amb la qual cosa hauran de canviar el rumb per esquivar-lo.
- Demanar que, de tant en tant, aleatòriament, una noia hagi de seure durant 2 minuts, amb la qual cosa el grup no podrà continuar mentre no busquin una alternativa.

D'altra banda, es pot **facilitar el camí dels grups 1 i 2 amb propostes**, per exemple:

- Donar permís perquè totes les persones excepte una puguin sortir de l'estructura durant 15 segons, de manera que podran avançar movent-se amb més facilitat. Passat aquest temps, hauran de tornar sobre l'estructura.
- No aturar-los o sancionar-los tan sovint, per més que hagin sortit de l'estructura o hagin passat per alt alguna norma.
- Tractar-los amb més respecte, fins i tot amb una mica de *favoritisme*.

Un cop hagin passat 15 minuts, o quan el grup sencer hagi buscat una alternativa per revertir les evidents injustícies i desigualtats en el camí, la persona que dinamitza conclou el joc amb un senyal i surt del seu rol explícitament. Es demana als grups que es quedin allà on eren en el camí i que observin un moment en silenci com se senten, i en quins llocs es troben la resta de grups.

Per continuar, els convidem a sortir de les estructures i a seure en cercle per començar un debat sobre l'experiència viscuda, utilitzant les següents preguntes com a guia:

- Al començament de l'activitat se us ha dit que *“Tots i totes podeu aconseguir els vostres somnis, si us esforceu i treballeu per fer-ho”*. Què ha passat? Tots i totes heu aconseguit la vostra meta?
- Per què ha passat això? D'on creieu que provenen les diferències?
- Com us heu sentit durant el camí?
- Quines dificultats i obstacles heu viscut?
- Com us heu cuidat, quan heu treballat en equip?
- Quin creieu que era l'objectiu real de la dinàmica? Què buscava representar?
- Quins obstacles i desigualtats socials coneixem que dificulten el compliment dels drets de milions de persones al món, per la qual cosa no sempre podem parlar d'“esforç individual”? Aquí podem guiar al grup esmentant algunes desigualtats globals: la desigualtat de gènere, el racisme, la xenofòbia, l'exclusió per pertànyer a una ètnia, religió o grup social concret, etc.
- **Creieu que al món les nenes i les dones tenen les mateixes oportunitats que els nens i homes?** Per què? Aquí podem comentar que, en realitat, arreu del món, en

diversos països, inclòs el nostre, les nenes, joves i dones tenen menys oportunitats per anar a l'escola, i es veuen més afectades per les desigualtats i les violències.

- Creieu que podríeu haver actuat d'una manera diferent per revertir les injustícies i les desigualtats inherents del joc? Com?

Perquè puguin assajar l'alternativa de camí que hauran proposat, en la qual ningú no es queda enrere, es dona al grup sencer una nova oportunitat: tornar a la línia d'inici amb els seus subgrups corresponents i **dur a terme aquesta alternativa perquè totes les persones participants puguin caminar en igualtat, justícia i respecte**. Això pot comportar fins i tot fer un manifest o una crida dirigida a alguna institució, demanant d'acabar amb la discriminació i el tracte desigual. **És a les nostres mans construir un camí d'igualtat!**

LA IGUALTAT ÉS A LES NOSTRES MANS, PER ON COMENCEM?

Seguint amb l'activitat anterior, fem amb el grup una pluja d'idees sobre les desigualtats socials que coneixem i hem mencionat durant el joc. Diverses persones es poden responsabilitzar d'anar escrivint-les a la part inferior d'una cartolina gran o paper continu. Aquí és important emfatitzar la relació que tenen aquestes desigualtats globals i estructurals (que formen part de la societat i són reproduïdes per aquesta), com la pobresa, la desigualtat i la vulneració de drets humans que afecten a milions de persones al món.

Després d'aquesta primera pluja d'idees, introduïm els cartells impresos dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) (vegeu **Annex 3**), i els enganxem al centre del mateix paper continu o cartolina. Abans de començar la següent activitat, preguntem al grup si coneix els ODS, i fem una breu introducció sobre l'Agenda 2030¹. A continuació, creem 5 equips de treball, i a cada equip se li assigna un dels ODS, deixant un temps per llegir-ne la informació corresponent (vegeu **Annex 4**):

- **ODS 3:** Salut i benestar
- **ODS 4:** Accés a una educació de qualitat
- **ODS 5:** Igualtat de gènere
- **ODS 6:** Aigua neta i sanejament
- **ODS 10:** Reducció de les desigualtats

Cada equip té les següents tasques, que es podran dur a terme durant l'activitat, o bé més endavant en una altra sessió si s'hi vol aprofundir més:

1. **Investigar la relació de les desigualtats que han escrit al mural amb l'ODS** que tenen assignat com a grup, traçant una línia o enganxant una cinta/fil conductor del mateix color que l'ODS entre els dos elements. D'aquesta manera, cada ODS estarà vinculat a les diverses desigualtats que vol transformar. Caldrà escriure sobre aquestes línies connectores les raons per les quals estan relacionades, basant-se en el document de l'**Annex 4** i les investigacions que puguin fer individualment.
2. **Elaborar de manera cooperativa dues solucions o accions concretes que elles i ells puguin dur a terme als seus entorns per acabar amb les desigualtats** que han treballat en l'àmbit local, a partir de l'ODS específic que hagin estudiat.

¹ Objectius de Desenvolupament Sostenible, Govern d'Espanya.
<https://www.agenda2030.gob.es/objetivos>

Després, es comenta que l'objectiu és poder fer visible **de quina manera es relacionen l'eradicació de la pobresa i de les desigualtats amb alguns dels ODS i la crida de l'Agenda 2030**, ens els àmbits local i global. Per acabar, cada grup pot exposar el seu ODS, les desigualtats que hi estan vinculades i les seves dues propostes d'accions: pot fer-se davant el grup gran o fins i tot en una exposició en la qual participin més persones de l'entorn educatiu i/o comunitari. Aquest **mural dels ODS serà el seu manifest propi per promoure la igualtat** i reduir les causes de la pobresa, la distribució injusta de recursos i oportunitats i la vulneració de drets humans. Es pot pensar un títol que acompanyi el decàleg, com per exemple: "La igualtat és a les nostres mans, compromet-te!".

La idea és que aquest mural o cartell més gran es pugui compartir en un espai visible per a tot el centre o en el lloc on es realitza l'activitat. El grup pot convidar també més persones a participar i afegir les seves pròpies idees per **reduir les desigualtats que vivim als nostres entorns propers i globals**.

ANNEXOS

ANNEX 1.

Llista d'articles de la Declaració de Drets Humans² (resumida per ACNUR, 2016)³

1. Tots els ésser humans neixen lliures i iguals.
2. Totes les persones tenen drets proclamats en aquesta carta.
3. Tota persona té dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat.
4. Ningú no serà sotmès a l'esclavitud ni a la servitud.
5. Ningú no serà sotmès a penes, tortures ni tractes cruels o inhumans.
6. Dret al reconeixement de la personalitat jurídica de cada persona.
7. Dret a la protecció contra la discriminació.
8. Dret a un recurs efectiu davant els tribunals.
9. Ningú no podrà ser detingut, desterrat ni apressat arbitràriament.
10. Dret a un tribunal independent i imparcial.
11. Dret a la presumpció d'innocència i a penes justes.
12. Dret a la privacitat, l'honra i la reputació.
13. Dret a la lliure circulació i a triar lliurement el lloc de residència.
14. Dret a l'asil en qualsevol país.
15. Dret a una nacionalitat i a canviar de nacionalitat.
16. Dret a un matrimoni lliure i a la protecció de la família.
17. Dret a la propietat individual o col·lectiva.
18. Dret a la llibertat de pensament, consciència i religió.
19. Dret a la llibertat d'opinió i d'expressió.
20. Dret a la llibertat de reunió i associació.
21. Dret a participar, directament o indirectament, al govern del seu país.
22. Dret a la seguretat social.
23. Dret al treball i a la protecció contra l'atur.
24. Dret al descans i a gaudir del temps lliure.
25. Dret al benestar: alimentació, llar, assistència mèdica, roba i altres serveis socials bàsics.
26. Dret a l'educació i al lliure desenvolupament de la personalitat.
27. Dret a formar part de la vida cultural de la comunitat.
28. Dret a un ordre social que garanteixi els drets d'aquesta carta.
29. Tota persona té drets respecte a la seva comunitat.
30. Cap punt d'aquesta carta no podrà utilitzar-se per suprimir qualsevol dels drets.

² Declaración Universal de Derechos Humanos, Naciones Unidas. <https://www.un.org/es/universal-declaration-human-rights/>

³ Lista de Artículos, Derechos Humanos, ACNUR 2016. <https://eacnur.org/blog/declaracion-universal-los-derechos-humanos-lista-articulos/>

ANNEX 2.

Instruccions pel joc.

Cada grup tindrà materials i instruccions diferents i estarà separat dels altres a la línia de sortida del joc. Pel que fa a l'estructura amb la qual es desplacen en grup, ha de ser un plàstic o una tela resistents d'almenys 1 o 2 metres quadrats, segons els número de persones que hi hagi a cada grup. Aquest material es pot reciclar, i haurà de preparar-se amb temps abans de l'activitat. Es poden crear estructures més petites per als grups 3 i 4, per fer més visible la desigualtat. Suggerim a la persona dinamitzadora que adapti el material proposat i inclogui elements que puguin ajudar a aconseguir l'objectiu del joc: crear un camí amb condicions desiguals entre els grups, tenint sempre cura de la seguretat física i del benestar emocional de les i els participants.

La clau per avançar amb aquesta estructura és que el grup es posi d'acord per anar saltant i movent el plàstic o tela, tots alhora (això no ho comunicarem al grup, caldrà que ho descobreixin ells). Si se'ls ocorre, també podran utilitzar les cordes per ajudar a que es moguin altres grups o, fins i tot, crear ponts per aconseguir avançar conjuntament. El grup 1 comptarà també amb material per escriure en el cas que vulguin manifestar-se o fer una petició a la jutgessa o jutge, si s'adonen que per avançar no poden deixar ningú enrere.

GRUP 1

- Compteu amb una estructura (plàstic o tela) que representa el vostre mitjà de transport. Heu de poder caber-hi totes i tots a sobre, sense que en cap moment ningú caigui o se'n surti fora. Per fer-ho, heu de buscar la vostra manera de desplaçar-vos.
- Disposeu de dues cordes, cinta de pintor, fulls, retoladors i unes tisores.
- Disposeu d'una ampolla d'aigua en cas que tingueu set durant el camí.

GRUP 2

- Compteu amb una estructura (plàstic o tela) que representa el vostre mitjà de transport. Heu de poder caber-hi totes i tots a sobre, sense que en cap moment ningú caigui o se'n surti fora. Per fer-ho, heu de buscar la vostra manera de desplaçar-vos.
- Disposeu d'una corda i unes tisores.
- Una persona haurà lligar-se les mans per darrere, amb la vena que teniu.

GRUP 3

- Compteu amb una estructura (plàstic o tela) que representa el vostre mitjà de transport. Heu de poder caber-hi totes i tots a sobre, sense que en cap moment ningú caigui o se'n surti fora. Per fer-ho, heu de buscar la vostra manera de desplaçar-vos.
- Disposeu d'una corda.
- Dues persones hauran de lligar-se les dues mans juntes.
- Una persona haurà de posar-se la vena als ulls.

ANNEX 3.

5 IGUALTAT DE GÈNERE

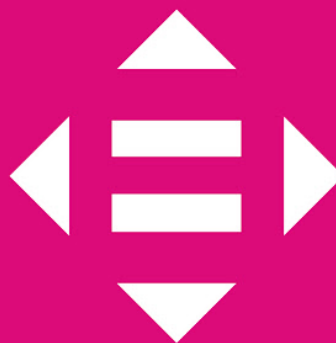
4 EDUCACIÓ DE QUALITAT

3 SALUT I BENESTAR

10 REDUCCIÓ DE LES DESIGUALTATS

6 AIGUA NETA I SANEJAMENT

ANNEX 4.

Informació ODS⁴ per facilitar el treball per grups.

- **ODS 10: Reducció de les desigualtats**
 - L'evidència mostra que els nens i nenes en el 20% més pobre de la població tenen fins a tres vegades més probabilitats de morir abans de fer els cinc anys que els nens i nenes en els continents més rics.
 - La protecció social s'ha estès significativament a tot el món. Però les persones amb discapacitat tenen fins a 5 vegades més probabilitats d'enfrontar-se a despeses de salut.
 - Tot i la disminució general de la mortalitat materna, en molts països les dones de les zones rurals tenen fins a tres vegades més probabilitats de morir durant el part que les dones que viuen en centres urbans.
 - Fins a un 30% de la desigualtat en les despeses es deu a la desigualtat dins de les llars, fins i tot entre dones i homes. A més, les dones tenen més probabilitats que els homes de viure per sota del 50% de la mitjana d'ingressos.
- **ODS 5: Igualtat entre homes i dones**
 - A tot el món, 750 milions de dones i nenes es van casar abans dels 18 anys i almenys 200 milions de dones i nenes en 30 països es van sotmetre a la mutilació genital femenina.
 - En 18 països, els marits poden impedir legalment que les seves dones treballin; en 39 països, les filles i fills no tenen els mateixos drets d'herència; i en 49 països no existeixen lleis que protegeixin les dones de la violència domèstica.
 - Una de cada cinc dones i nenes, inclòs el 19% de les dones i les nenes d'entre 15 i 49 anys, han sofert violència física i/o sexual per part d'una parella íntima, durant els últims 12 mesos. Però en 49 països no existeixen lleis que protegeixin específicament contra aquesta violència.
 - Només el 52% de les dones casades o en una unió prenen lliurement les seves pròpies decisions sobre relacions sexuals, ús d'anticonceptius i atenció mèdica.
 - A tot el món, les dones que posseeixen terres agrícoles són només el 13%.
- **ODS 3: Salut i benestar**
 - Tot i els avenços que s'han produït a tot el món, la mortalitat de nens i nenes menors de 5 anys d'edat segueix sent elevada a l'Àfrica Subsahariana i a l'Àsia Meridional. Quatre de cada cinc morts dels i les menors de cinc anys passen en aquestes regions.
 - Els nens i nenes que neixen en contextos empobrits o vulnerats tenen gairebé el doble de probabilitats de morir abans dels cinc anys que els nascuts en les famílies més riques.
 - Els fills i filles de mares que han rebut educació, fins i tot les mares amb tan sols educació primària, tenen més probabilitats de sobreviure que els fills i filles de mares sense educació.
 - Només la meitat de les dones de les regions en desenvolupament reben la quantitat recomanada d'atenció mèdica que necessiten.

⁴ Objetivos y Metas de Desarrollo Sostenible, Naciones Unidas.

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/sustainable-development-goals/>

- **ODS 4: Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat**
 - La matriculació en l'ensenyament de primària ha assolit el 91%, però 57 milions de nens i nenes en edat d'escolarització primària segueixen sense assistir a l'escola a tot el món.
 - Més de la meitat dels nens i nenes que no estan matriculats a l'escola primària viuen en zones afectades per conflictes.
 - 617 milions de joves al món no tenen els coneixements bàsics en aritmètica ni un nivell mínim d'alfabetització.
- **ODS 6: Aigua neta i sanejament**
 - 3 de cada 10 persones no tenen accés a serveis d'aigua potable segurs i 6 de cada 10 no tenen accés a instal·lacions de sanejament gestionades de manera segura.
 - Les dones i nenes són les encarregades de recollir aigua en el 80% de les llars sense accés a aigua corrent.
 - La manca d'aigua afecta a més del 40% de la població mundial i es preveu que aquest percentatge augmenti. Més de 1700 milions de persones viuen actualment en conques fluvials en les quals el consum d'aigua supera la recàrrega.
 - Més del 80% de les aigües residuals resultants de les activitats humanes s'aboquen als rius o al mar sense cap tractament, cosa que provoca la seva contaminació.
 - Les inundacions i altres desastres naturals relacionats amb l'aigua representen el 70% de totes les morts relacionades amb els desastres naturals.

CRÉDITS

Coordinació: Clara Maeztu y Veda Krüger.

Autoria: Alberto Medina, Javiera Oñate y Veda Krüger.

Col·laboració: Raquel Alonso, Encarna Durán, Davinia De Ramón, y Raquel Llanos.

Direcció d'Arte i Disseny Gràfic: Maribel Vázquez.

Edita: Fundació Entrecultures.

un món
a les teves mans

